

nederlandse

Jagers
vereniging

Publieks JAARVERSLAG

2023

Balans
in de natuur

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Donatiecampagne voor rechtszaak	7
Onderzoek publieke opinie	8
Belangenbehartiging	14
Communicatie & redactie De Jager	16
Ecologie	18
Juridische Zaken	22
Organisatie & financiën	24
Colofon	27

Jagers onmisbare schakel in beheer en behoud Nederlands landschap

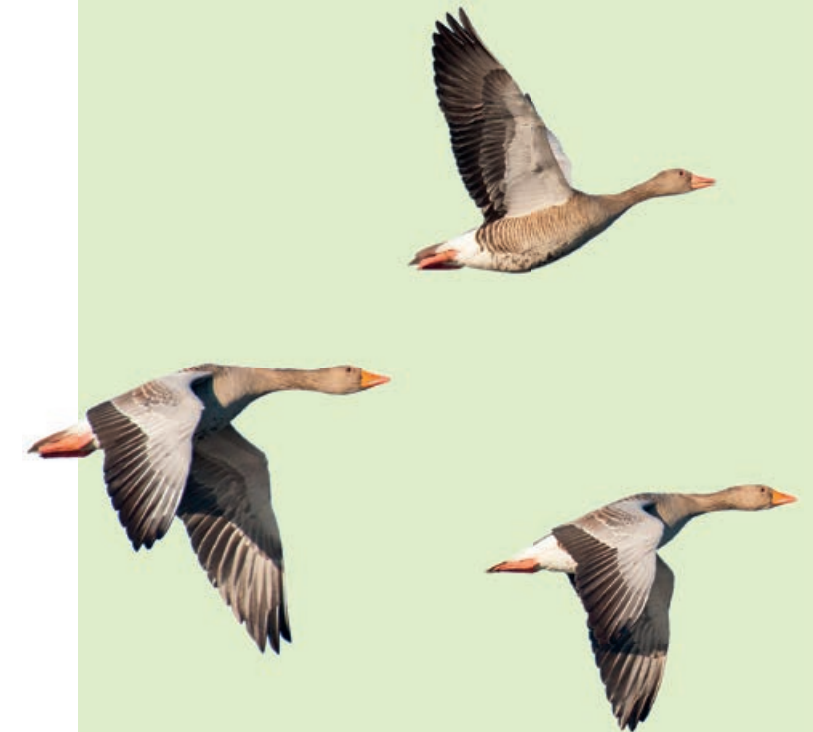
Op het moment van totstandkoming van dit Publieksjaarverslag 2023 is de missie van de Jagersvereniging belangrijker dan ooit. De verankering van de jacht als essentieel onderdeel van het Nederlandse natuurbeheer en het voorkomen van faunaschade, blijkt minder stevig dan gewenst. De vijf diersoorten die op de wildlijst staan worden ernstig bedreigd: niet in de natuur, maar vooral in de politieke arena.

Belangen behartigen is één van de pijlers van de Jagersvereniging. Het afgelopen jaar bleek dat dit actueler is dan ooit. Keer op keer moeten we uitleggen waarom de bijdragen van jagers zo belangrijk zijn in het buitengebied. Denk hierbij aan het bevorderen van de biodiversiteit, de wildstand en een veilige omgeving.

De komende jaren wil de Jagersvereniging extra aandacht genereren voor haar rol als dé expert op het gebied van jacht. Onderbouwd met wetenschappelijk onderzoek en onafhankelijke telgegevens. Jagers zijn ultieme faunabeheerders, die met hun ongekende kennis van hun werkgebied, een onmisbare schakel vormen in het beheer en behoud van het Nederlands landschap. Ook op dit vlak zoekt de Jagersvereniging nadrukkelijk de samenwerking met andere organisaties.

Het jaar 2023 was ook het jaar waarin de Jagersvereniging en haar partners zich genoodzaakt voelden een rechtszaak tegen de Staat aan te spannen. In het hiernavolgende verslag kunt u hierover meer lezen en natuurlijk over wat de Jagersvereniging in 2023 allemaal heeft gedaan en bereikt. Daar kunnen we trots op zijn!

Willem Schimmelpenninck van der Oije, directeur

Succesvolle donatiecampagne voor rechtszaak tegen de Staat

Nadat 2022 in het teken stond van het kort geding om de jacht op konijn landelijk en de haas in drie provincies weer open te krijgen, stond 2023 in het teken van de bodemprocedure. De Jagersvereniging had deze – samen met de Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer (NOJG) en de Federatie Particulier Grondbezit (FPG) – aangespannen nadat de eisen in het kort geding niet werden ingewilligd. Een spannend jaar dat helaas weer in een deceptie eindigde, nadat de verenigingen opnieuw bot vingen bij de rechter. Op 12 december besloot de Ledenraad opnieuw in hoger beroep te gaan, ditmaal tegen de teleurstellende uitspraak in de bodemprocedure.

De belangrijkste vordering van de Jagersverenigingen en de FPG in de bodemprocedure was het terugdraaien van het onrechtmatige besluit van de minister om de Regeling natuurbescherming (Rnb) te wijzigen, zodat de jacht op haas en konijn in heel het land weer mogelijk zou zijn in het jachtseizoen. De rechter bevestigde in haar vonnis dat de minister met haar besluit de Rnb te wijzigen inderdaad het eigendomsrecht reguleert. Deze regulering is volgens de rechter toegestaan, omdat daarvoor een wettelijke basis bestaat en omdat deze regulering proportioneel is (oftewel niet te ver gaat). De Jagersverenigingen en de FPG blijven echter bij hun standpunt dat de wettelijke basis hiervoor ontbreekt, omdat de minister heeft besloten een strengere toetsing toe te

passen voor de Staat van Instandhouding dan in de wet is opgenomen en omdat het niet nodig was op de jacht op deze wijze te verbieden. De Jagersvereniging en FPG hopen met een hoger beroepsprocedure op een meer inhoudelijke behandeling van de zaak. De NOJG besluit niet mee te gaan in een vervolgprocedure.

Politieke traject

Naast het doorzetten van de gerechtelijke procedure tegen de Staat, wil de Jagersvereniging ook in gesprek blijven met het ministerie. Gedurende 2023 zijn er verschillende gesprekken geweest op het ministerie van LNV. Het hoogtepunt in het contact met de minister vond plaats op 6 november toen minister Christianne van der Wal een werkbezoek bracht aan de Arkemheen pol-

der. Hier kreeg zij uitleg over het agrarische natuurbeheer in dit bijzondere landschap. De onderliggende boodschap die de Jagersverenigingen wilden afgeven, ging over het vertrouwen dat jagers genieten als gewaardeerde partner en essentiële schakel in het agrarisch natuurbeheer. Ook het vakmanschap, de kennis en kunde die nodig is voor verantwoord beheer en duurzame benutting kwam uitgebreid aan de orde. Tot slot ging het ook over de verantwoordelijkheid die jagers voelen en afleggen ter onderbouwing van verantwoord beheer en duurzame benutting.

Donatiecampagne

Hoewel de lopende bodemprocedure in 2023 beslag legde op een deel van de capaciteit van alle afdelingen van het bureau in Amersfoort, waren er verschillende trajecten waar successen werden behaald. Hierover leest u meer in dit verdere publieksjaarsverslag. Om nog even terug te komen bij de bodemprocedure: de breed uitgerolde donatiecampagne leverde maar liefst 274.000,- euro op. Een geweldige blijk van vertrouwen en motivatie vanuit de leden om bij te dragen aan het streven de jacht op haas en konijn weer geopend te krijgen.

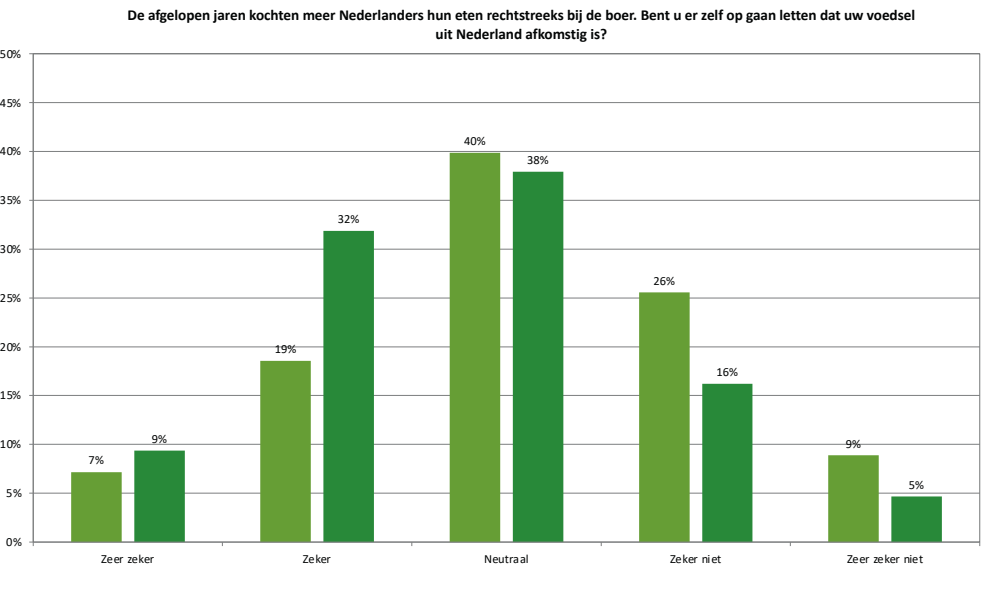
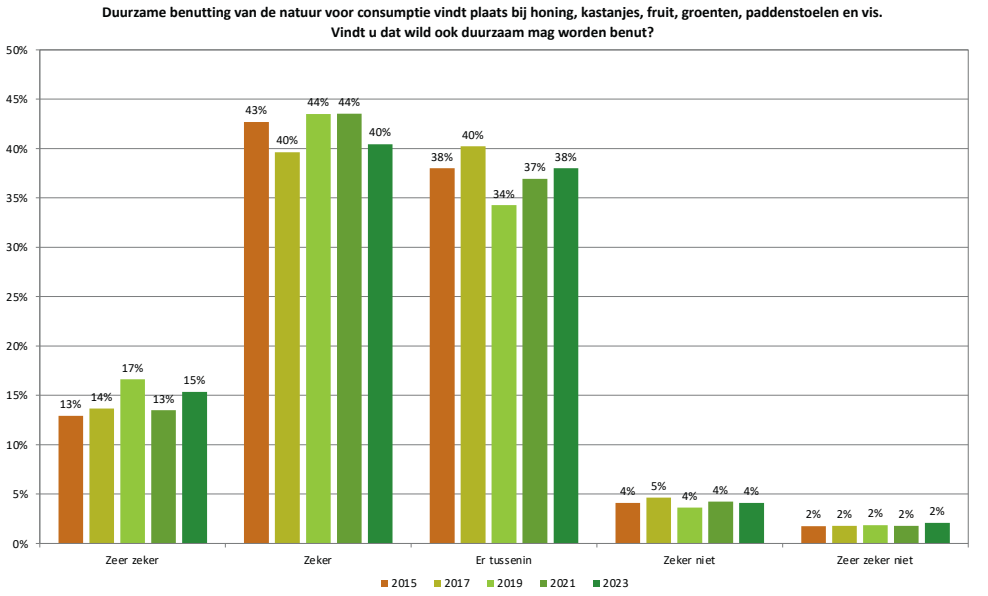
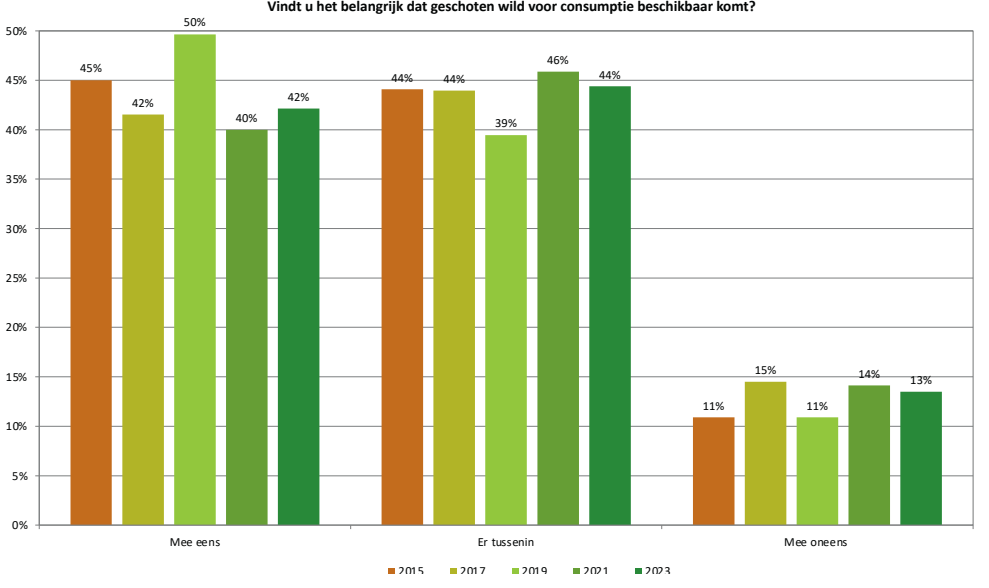
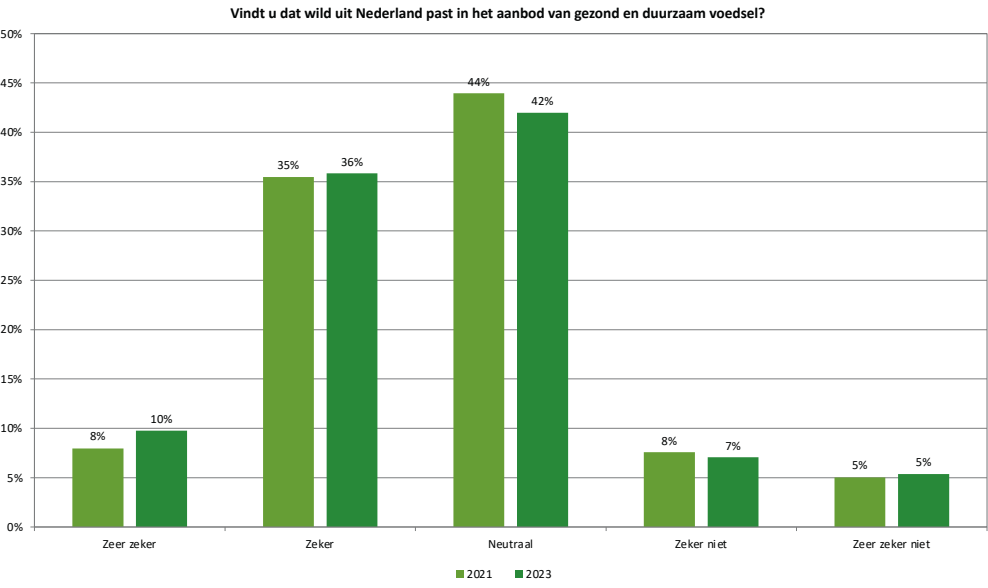
Resultaten Publieksonderzoek 2023 positief Keerpunt naar een opwaartse trend?

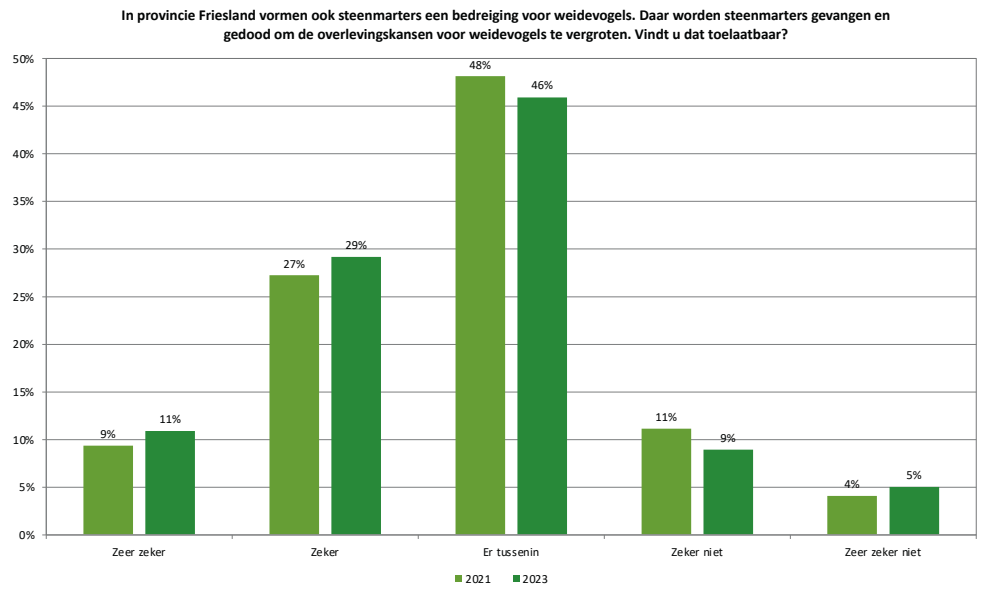
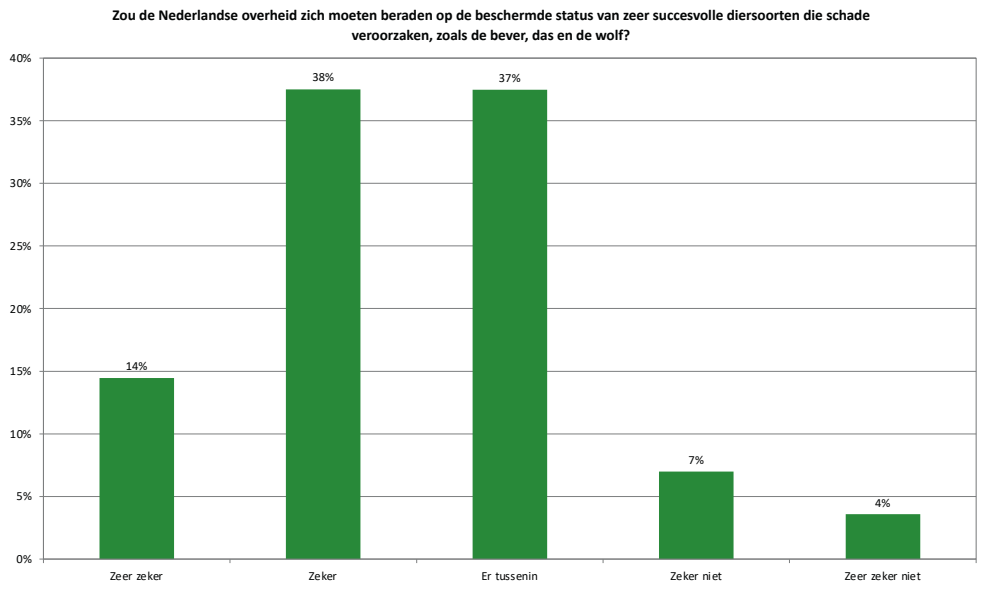
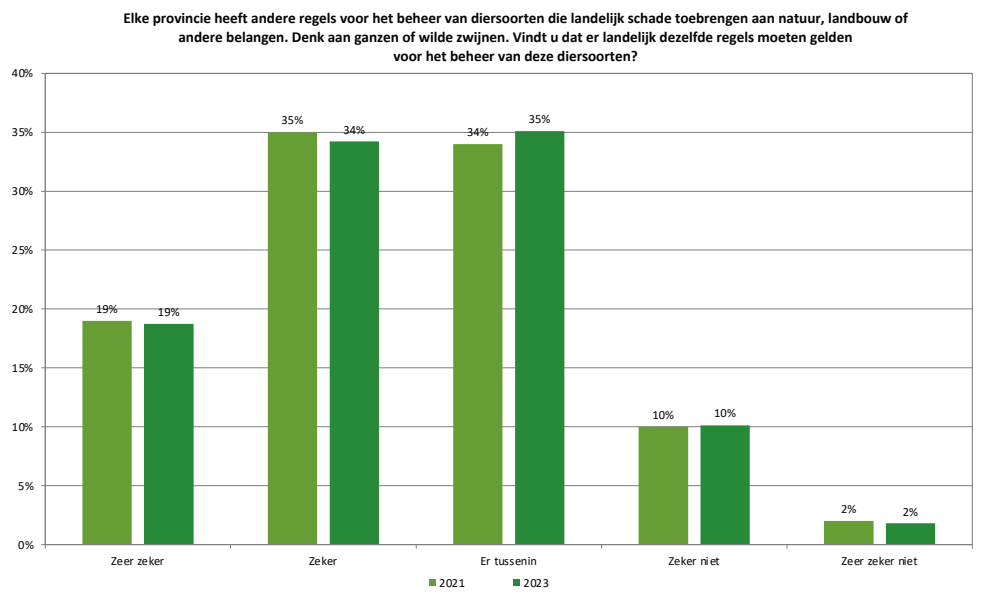
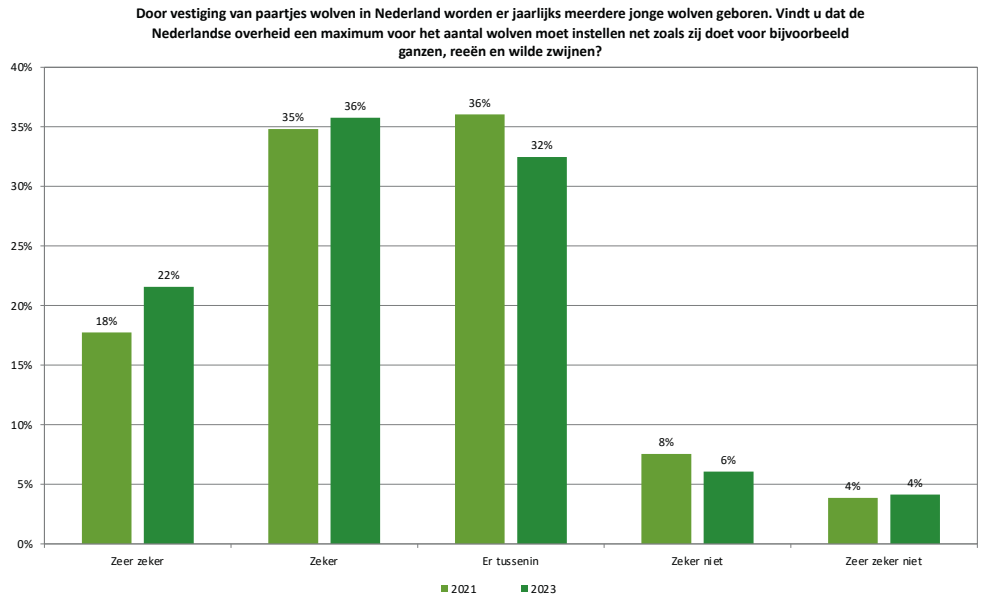
Het tweejaarlijkse Publieke Opinieonderzoek van de Jagersvereniging dat dit voorjaar onder ruim 2.550 Nederlanders werd uitgezet, laat een voorzichtig positieve tendens zien. Gezien het sterk verminderde draagvlak voor werken en sporten met dieren in andere sectoren, was de uitkomst best wel even spannend. Nu alle cijfers op een rij staan en naast resultaten van de voorgaande jaren liggen, blijkt dat de jagers in Nederland op een stabiel draagvlak kunnen rekenen voor hun activiteiten. Positieve uitschieters zijn het gestaag gestegen draagvlak voor de benuttingsjacht en het feit dat steeds meer Nederlanders het belangrijk vinden voedsel van eigen bodem te eten.

In publieksonderzoeken zie je naast veranderende opvattingen vooral maatschappelijke trends terug. Het idee van de natuur zijn gang laten gaan en bewustere keuzes maken op het gebied van voeding zijn daar dan ook duidelijke voorbeelden van. Het draagvlak van het benutten van geschoten dieren steeg van 36% in 2015 naar 44% in 2023. Het aantal tegenstanders van het oogsten van wild ten behoeve van consumptie daalde van 18% naar 16%.

Weinig tegenstanders
Wanneer je naar andere activiteiten kijkt die jagers ondernemen, is het aantal tegenstanders zeer gering. Van zaken als het voorkomen van maaislachtoffers, assisteren

bij wildaanrijdingen en het verbeteren van het leefmilieu van planten- en diersoorten in het jachtveld, is slechts 4% van de Nederlandse bevolking tegenstander. Wat ieder onderzoek weer opvalt, is de grote groep neutrale mensen. Een groot deel van de bevolking weet niet (veel) van de jacht in Nederland en heeft er ook geen uitgesproken mening over. Dit is de groep mensen die wij als jagers natuurlijk graag van informatie voorzien. Dierenrechtenorganisaties hebben dezelfde grote, neutrale doelgroep voor ogen als het gaat om het uitdragen van hun boodschap. Zij willen graag bij onwetende mensen het zaadje planten dat de jacht niet meer van deze tijd is. De anti-jachtlobby wordt met

name op sociale media gevoerd. Dit geeft het idee dat steeds meer Nederlanders geloven in de boodschap van deze clubs. In de praktijk blijken dierenrechtenorganisaties vooral ook donateurs van concurrerende dierenclubs af te snoepen. Het aantal Nederlanders dat op dit moment geen dierenrechtenorganisaties steunt is 60% en daarmee sinds 2017 nauwelijks veranderd.

Beleving blijft hangen
De enige discussie waarin het aantal ‘neutrale’ Nederlanders sterk afneemt, is de discussie rond de wolf. Het afnemen de aantal ‘neutrale’ Nederlanders in de wolvendiscussie, heeft gevolgen voor het draagvlak van deze toppredator. In 2014

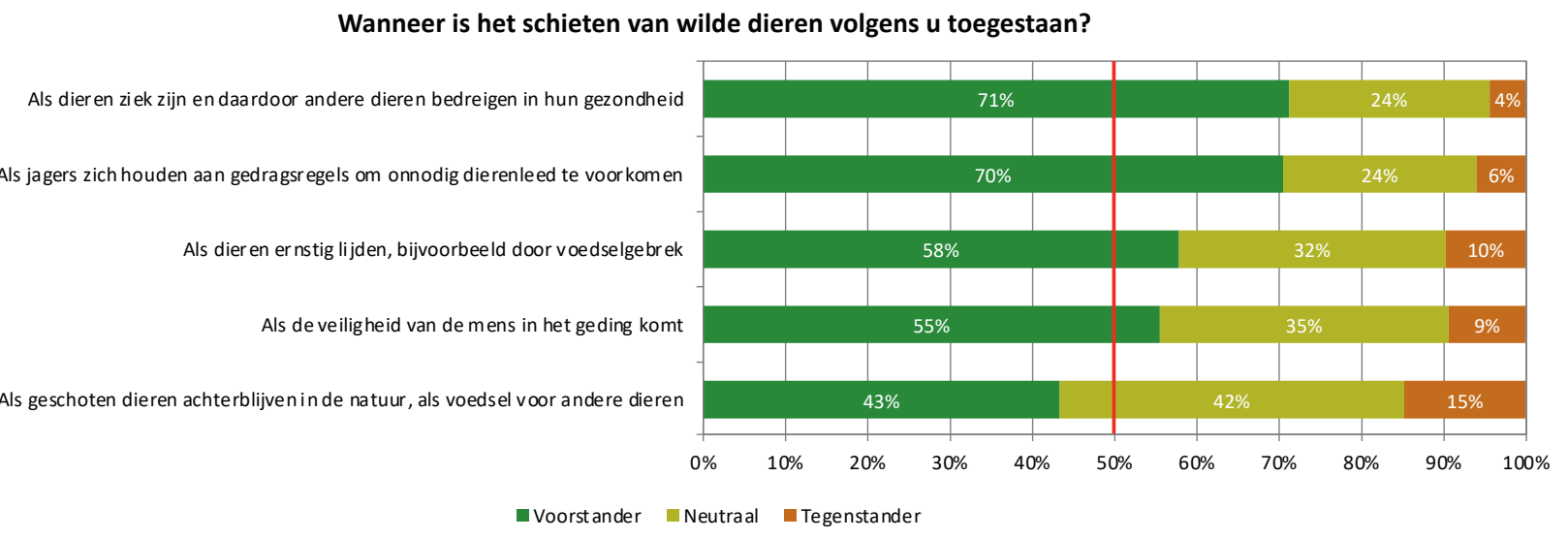
vond 40% van de Nederlanders dat er plaats is voor grote roofdieren, zoals de wolf in ons landschap. Dit percentage is in 2023 gedaald naar 30%. Met het afnemende aantal mensen zonder mening, zie je ook de polarisatie toenemen. Er wordt zoveel over de wolf gesproken, dat ‘geen mening hebben’ bijna niet meer mogelijk is. Voor- en tegenstanders staan als het ware in kampen tegenover elkaar. De manier waarop de discussies over de wolf een groot ‘welles-nietes’-gehalte hebben gekregen, is een belangrijke les voor ons als jagers. Je wilt niet dat voor- en tegenstanders van jachtactiviteiten in Nederland op zo’n manier tegenover elkaar komen te staan. Het is daarom raadzaam om emoties

buiten elke discussie te laten en de feiten te laten spreken. En als het om overtuigen gaat, kun je het beste iemand de jacht laten beleven. Een mooie beleving in het veld blijft langer hangen dan welk tv-spotje of sociale media-uiting ook.

Vossen en steenmarters
Wanneer je naar de andere predatoren kijkt die uitgelicht worden in het Publieke Opinieonderzoek, zie je ook hier dat steeds meer Nederlanders inzien dat het beheer van vossen noodzakelijk is om de kwetsbare weidevogels een kans te geven. Twee jaar geleden was 27% van de Nederlanders voor beheer van de vos. Dit percentage nam in twee jaar tijd toe naar 32%. Het aantal

tegenstanders van het beheer van vossen is met 14% gering. Hetzelfde beeld zie je bij de steenmarters in Friesland. Het percentage voorstanders van beheer steeg van 36% naar 40%. De stijging van dit percentage zorgde voor een afname in het aantal mensen dat op dit standpunt een neutrale houding aanneemt. Het loont dus om samen met andere partijen die op dit vlak in het buitengebied werkzaam zijn, zoals in dit geval bijvoorbeeld de weidevogelorganisaties, het complete verhaal te vertellen.

Onbekend maakt ‘neutraal’
Bij veel onderwerpen zie je dat onbekend niet direct ‘onbemind’ maakt, maar eerder ‘neutraal’. Een uitzondering hierop is de

benuttingsjacht. Hoewel het aantal voorstanders van het benutten van wilde dieren groeit, doet goede voorlichting wonderen. Op dit onderwerp kunnen mensen letterlijk switchen, van tegenstander naar voorstander. Een ander punt waaraan meer aandacht besteed moet worden, zijn de plichten van de jager. Nederlanders zijn onbekend met het feit dat jagers verplicht zijn om voor een redelijke wildstand te zorgen in hun veld (bekendheid 28%). Ook het feit dat de jager zijn handelingen dient te registreren, nieuwe natuur aanlegt en natuur beschermt is grotendeels onbekend (17%). Ook is maar bij een kwart van de bevolking bekend dat jagers jaarlijks het veld ingaan om de dieren in hun jachtgebied te tellen.

Zelfopgelegde gedragsregels gewaardeerd

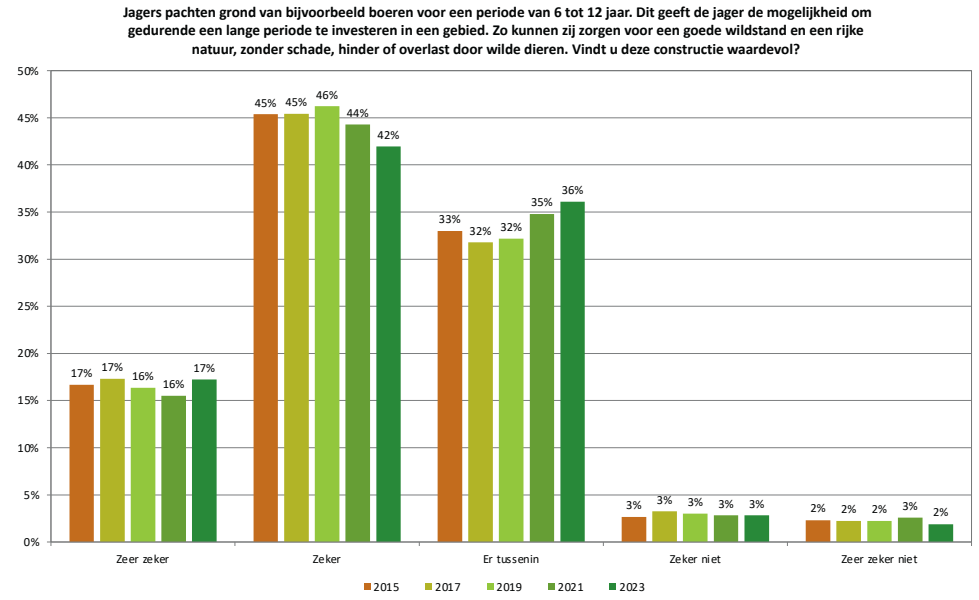
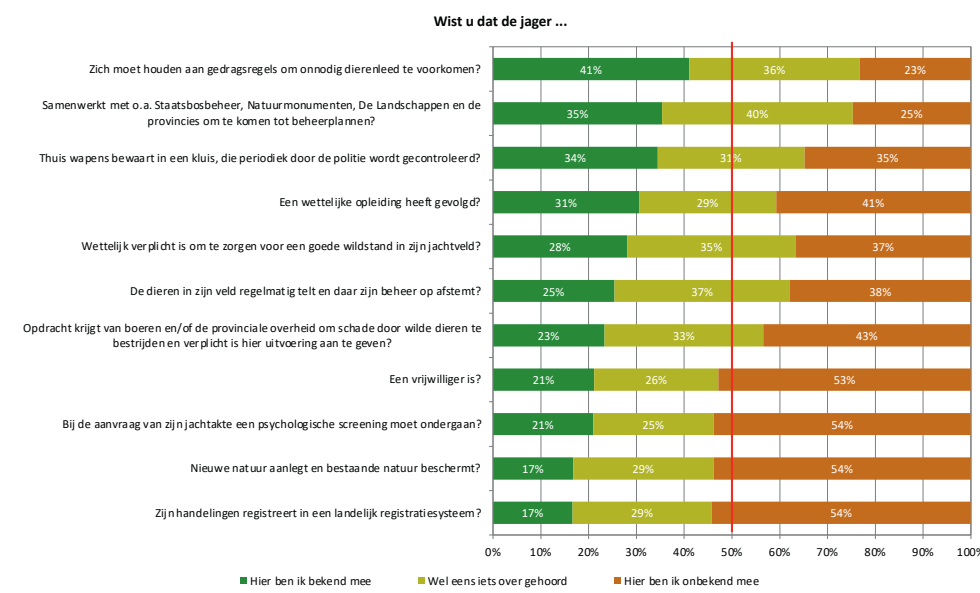
Een laatste punt dat in het oog springt in dit meest recente onderzoek naar de publieke opinie, is het grote belang dat wordt gehecht aan gedragsregels. Op de vraag: wanneer is het schieten van wilde dieren volgens u toegestaan? Vindt 70% dit akkoord wanneer jagers zich houden aan gedragsregels die door de vereniging zijn opgesteld om onnodig dierenleed te voorkomen. Een stijging van 11% ten opzichte van twee jaar geleden! Deze vraag kun je interpreteren als ‘de weidelijkheidsregels’ die wij onszelf hebben opgelegd en zijn de sleutel tot acceptatie van het brede pakket aan taken en verantwoordelijkheid van de

jager. Je zou ook kunnen stellen dat een vluchtige lezer de vraag interpreteert als: ‘jagen wordt alleen geaccepteerd, wanneer daarmee dierenleed wordt voorkomen’. Echter op de vraag: Is het schieten van wilde dieren toegestaan als dieren ernstig lijden, bijvoorbeeld door voedselgebrek, antwoordt ‘slechts’ 58% positief. De gedragsregels zijn naast de benuttingsjacht het enige andere onderwerp, waar onbekend zich direct uitbetaalt in het label ‘onbemind’.

Afname negativiteit

Concluderend kun je stellen dat de verschuivingen in de publieke opinie die naar voren komen uit het onderzoek van 2023,

vooral ten goede komen aan het aantal mensen zonder een uitgesproken mening. Wanneer je de algehele afname van het aantal voor- en tegenstanders en de toename van het aantal ‘neutralen’ ten aanzien van de taken en activiteiten van de jager in de context plaatst van de enorme toename van de activiteiten en de negatieve berichtgeving vanuit activistische organisaties, NGO’s en de media in de afgelopen drie jaar, is de uitkomst van dit publieksonderzoek bemoedigend.

Het hele jaar schaken op verschillende borden

De landelijke belangenbehartigers en regiomanagers van de Jagersvereniging schaken het hele jaar op verschillende borden. Het ene moment zitten zij aan tafel bij politici, het volgende moment zijn zij betrokken bij de aanleg van een kruidenrijke akkerrand in een wildbeheereenheid. Enkele belangrijke punten uit 2023 op een rij:

- Vanuit de provincie Noord-Holland is de app 'Faunaspot' ontwikkeld. De app moet het oude registratiesysteem van afschot van wilde dieren in de provincie vervangen. Nieuw is dat in deze app een foto van het geschoten wild moet worden geüpload, die gemaakt is in het jachtveld. Hierdoor kunnen de afschotcijfers gevalideerd worden. Ook kan met de app worden aangetoond dat de jager op bepaalde tijdstippen in het veld aanwezig was om de schadebestrijding te verrichten voor de agrariër.
- De Raad van State (RvS) deed eind april een opmerkelijke uitspraak in een procedure tegen het goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Algemene soorten 2017-2023 van de provincie Noord-Holland. De RvS oordeelde dat zowel de landelijke als de provinciale vrijstellingen in het faunabeheerplan van de provincie onvoldoende zijn onderbouwd. Dit heeft ertoe geleid dat in diverse provincies de jacht op landelijke vrijstellingssoorten is komen stil te liggen en dat Faunabeheerplannen zijn aangepast.
- De provincie Flevoland heeft door een wijziging in de verordening de Wildbeheereenheid (WBE) moeten opsplitsen. Eén

WBE, werden er nu drie. Alle drie de polders (zuid, oost en de noord-oostpolder) hebben nu een eigen WBE.

- Rondom de verkiezingen - zowel de provinciale als de landelijke - hebben er in meerdere provincies faunadebatten plaatsgevonden, die (mede) werden georganiseerd door de Jagersvereniging. Diverse partijen deelden er hun standpunten rondom de jacht en gingen in gesprek met de jagers uit de regio. Direct na de provinciale verkiezingen zijn er kennismakingsgesprekken geweest met de nieuwe gedeputeerde en de afdelingsvoorzitters en regiomanagers. Naast de provinciale problematiek kwam daarbij vooral de inzet van de vrijwillige jagers ter sprake. Ditzelfde proces vond ook plaats na de Tweede Kamerverkiezingen.
- Met betrekking tot de ganzen lopen veel provincies tegen dezelfde problemen aan, als het gaat om de regulering van de populaties en het beperken van de schade. ganzen houden zich niet aan de provinciegrenzen, daarom hebben vijf provincies besloten om een gezamenlijk Faunabeheerplan ganzen te schrijven. Onder leiding van de FBE Noord-Holland zijn Utrecht, Zuid-

Holland, Flevoland en Zeeland gestart met het schrijven en het voeren van gesprekken met de betrokken partijen. Het gezamenlijke Faunabeheerplan ganzen zal in 2024 gereed zijn.

- In 2023 was er weer veel aandacht voor akkerrandenprojecten, het plaatsen van broedkorven en het redden van reekalfjes. Vooral bij de akkerrandenprojecten werd op regionaal niveau veel succes behaald.
- De provincie Utrecht maakte in 2023 haast met het opstellen van een nieuw, radicaal ander faunabeleid. Hierin is de ambitie opgenomen schade te voorkomen met meer diervriendelijke maatregelen. De provincie wil meer diersoorten (edelherten, damherten, wilde zwijnen en wolf), hogere dichtheid van soorten, accepteren van schade, 15% lagere gewasschadevergoeding, meer alternatieve maatregelen en geen afschot tenzij (adaptief beheer). In de haast deze ambities te verwezenlijken werd er voorbijgegaan aan de samenwerking met de WBE's, uitvoerbaarheid van het beleid en de geleerde lessen uit het verleden. Het ging hierbij om onderzoeken in het werkgebied van WBE's, pilots van verjaagmiddelen of bijeenkomsten met stakeholders over andersoortig beheer. Ook de FBE wordt niet altijd proactief betrokken in de besluitvorming. De WBE's blijven echter openstaan voor constructieve samenwerking met de provincie.
- Op 7 februari 2024 vond het uitgestelde wilddiner van 2023 in Den Haag plaats, georganiseerd door de Jagersvereniging, samen met de Nederlandse Brouwers, Pro-

vincie Overijssel, Nieuwspoor en restaurant 't Pestengasthuys. Zo'n 150 politici, ambtenaren en andere stakeholders genoten van Nederlands wild in Nieuwspoor. De Commissaris van de Koning Overijssel, demissionair- en oud-ministers, Secretarissen-Generaal, Tweede Kamerleden, Gedeputeerden, burgermeesters, wethouders, directeuren, en vele anderen waren van de partij. In zijn toespraak benadrukte directeur Willem Schimmelpenninck het belang van jacht en natuurbeheer aan de hand van de gans en het edelhert, die niet alleen op het menu stonden als voorbeelden van duurzaam benut wild, maar ook als cruciale elementen in het behoud en beheer van onze natuurlijke omgeving.

- De Jagersvereniging, Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbezit (NOJG) en de Federatie particulier Grondbezit (FPG) zaten in 2023 andermaal met de minister en haar ambtenaren om tafel om dieper om prangende thema's rondom jacht, faunabeheer en grondgebruik in te gaan. Onderwerpen die werden besproken waren: het vonnis in de bodemprocedure tegen de Staat over sluiting van jacht op haas en konijn, de landelijke vrijstellingslijst, gebruik van WBE-teldata en de systeemwijziging jacht- en faunabeheer.
- Na een intensief traject in Noord-Brabant van het schrijven van een nieuw Faunabeheerplan 2023-2029, waarbij onverwachts de faunavertegenwoordiger in de FBE om opvolging vroeg, kon in 2023 toch een nieuw Faunabeheerplan worden vastgesteld.

Nieuwe evenementen en samenwerkingen

Het jaar 2023 was opnieuw een jaar waarin we nationaal en regionaal een groot bereik hebben gegenereerd met onze externe communicatie. Met veel dank aan de actieve leden, die via hun eigen social mediakanalen een belangrijke bijdrage leveren aan het imago van de jager! Daarnaast zijn er 11 goed gevulde edities van De Jager verschenen en werden de leden wekelijks bijgepraat via de nieuwsbrief. Daarnaast heeft de afdeling communicatie veel ondersteuning geboden bij de donatie-campagne en de Bodemprocedure tegen de Staat.

De afdeling communicatie was prominent aanwezig op 4 evenementen:

1 De **Terdege Zomerfair** is het eerste grote publieksevenement, waarop de Jagersvereniging aanwezig is naast de beurzen waarop vooral jagers op af komen. De locatie van onze stand liet nog wat te wensen over, maar het enthousiasme waarmee de hondendemo's, lezingen en jachthoornblazers werden ontvangen werkte aanstekelijk. Ook de bezoekers en mede-standhouders waardeerden onze aanwezigheid zeer. Er waren zo'n 15.000 bezoekers.

2 **Gamefair Nederland/Jacht en Buitenleven** is het jaarlijkse evenement waarop we als verenigingsbureau met zoveel mogelijk leden bijpraten. Natuurlijk onder het genot van een kop koffie en wildhapjes. Die werden dit jaar verzorgd door Wild van Wild. Het was een succesvolle editie, waarbij de op handen zijnde uitspraak in de Bodemprocedure natuurlijk één van de meest besproken onderwerpen was.

3 De eerste editie van **De Dag van de Jager** werd op de 2e zaterdag van de maand gehouden op het Nationale Park de Hoge Veluwe. Kort voorafgaand aan het evenement is een uitgebreide promotiecampagne gevoerd na de toezegging van extra gelden hiervoor van de

Stichting Jachtopleidingen Nederland (SJN). Er werd ook een spotje ingesproken met de stem van Roelof Hemmen. Het was nog even spannend of anti-jachtprotesten het evenement zouden overschaduwen. Er werden voorafgaand aan en op de ochtend van vernielingen en leuzen aangebracht op eigendommen van het nationale park. Het event verliep probleemloos en trok enkele duizenden bezoekers. Via de pers werd er positief bericht over het evenement en werd er een groot bereik gerealiseerd. Met de eerste Dag van de Jager is een nieuwe traditie in gang gezet, die de jagers vlak voor aanvang van het jachtseizoen de gelegenheid biedt om pro-actief hun verhaal te vertellen. Zie ook www.dagvandejager.nl

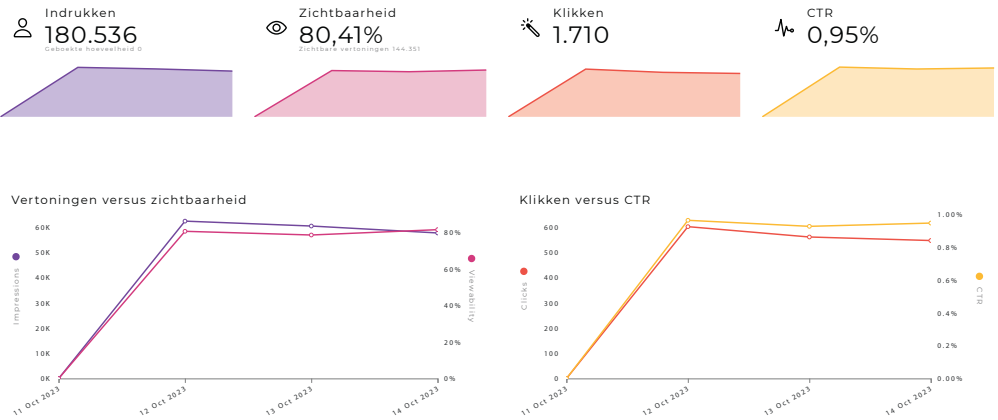
4 De **NIMROD** vierde haar 50-jarig jubileum. Vanuit de afdeling communicatie hebben wij geprobeerd extra aandacht voor het event te genereren, omdat het als uitzondering op zaterdag ipv maandag zou plaatsvinden, en dan ook nog eens op het aantrekkelijke landgoed Mariënwaerd in Beesd. Er was veel persaandacht en er verschenen twee artikelen in het magazine Onze Hond – geschreven door communicatie - die betrekking hadden op de NIMROD.

Nieuwe samenwerkingen
2023 was ook het jaar waarop Seizoensboxen.nl en de Jagersvereniging een samenwerking aangingen. In navolging van de duurzame thuisbezorg maaltijden met lokale asperges, het Livar varken en de

mosselen van Prinse & Dingemans, sloot ook de Jagersvereniging samen met Wild van Wild aan. Dit resulteerde in een wildbox met Veluws wild die in het laatste kwartaal van 2023 kon worden besteld. Op de website stond veel informatie en een speciaal in samenwerking met De Jagersvereniging gemaakte pakkende film over de jacht, waarin de nadruk wordt gelegd op het weidelijk omgaan met wild. Het werd uiteindelijk de bestverkochte wildbox van Seizoensboxen tot dusver. De Jagersvereniging hielp nog een handje door ook haar personeel met de Kerst een 'duurzaam thuisdiner voor 2' cadeau te doen! De samenwerking is verlengd naar 2024.

In de media
De verstuurde persberichten hebben zowel de nationale als regionale pers ertoe gebracht uitgebreid over de thema's te publiceren. Door middel van deze pro-actieve benadering van de pers, krijgen jagers beter de gelegenheid om hun eigen verhaal te vertellen, dan wanneer de pers belt voor een reactie op een aantijging of artikel van derden (bijvoorbeeld anti-jacht). Het pro-actief persbeleid zet zich ook door rondom de evenementen en samenwerkingen. In Limburg werd met het magazine een proef gedaan met het culinaire magazine Voilà, door het aankopen van een advertorial.

Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging - Campagne 'Dag van de Jager' 14 oktober (ON-75459)

Wild: een duurzaam stukje vlees uit eigen natuur

Als het om eten gaat, stappen steeds meer Nederlanders over van 'lekker veel' naar 'lekker duurzaam'. Kwaliteit en duurzaamheid – het liefst van eigen bodem – zijn belangrijke parameters van onze huidige 'voedselmeel'. Het verzamelen en zelf kweken van vruchten, paddenstoelen, honing, groenten en kruiden is inmiddels gemeengoed. Ook het eten van dieren uit de Nederlandse natuur wordt populairder. Naast ree, wild zwijn, fazant, eend, duif en haas wint bijvoorbeeld de gans steeds meer aan culinair terrein.

Wij jagers zeggen het graag: wild is het (h)eerlijkste stukje scharrelvlees! De dieren die in Nederland worden bejaagd hebben een geweldig leven, waarin ze hun eigen voedsel kunnen kiezen, zich kunnen voortplanten en gaan en staan waar ze willen. Dit levert een prachtig stukje vlees op, dat tot het einde toe vrij van stress is geweest. Van dat laatste ogenblik dat je als jager de trekker overhaalt, merken de dieren als het goed is niets. Zo hoort het en daarvoor zijn alle jagers in Nederland speciaal opgeleid.

“Wij jagers zeggen het graag: wild is het (h)eerlijkste stukje scharrelvlees!”

Ook in ons eigen jachtveld zitten wij niet stil. In samenwerking met boeren en terreinbeheerders brengen we biotoop verbeterende maatregelen aan, zodat de dieren die in het veld leven fijne schuilplekken en voldoende gevarieerd voedsel hebben. Wij houden balans in het veld in de gaten. Ook verzorgen de jagers tellingen van veel verschillende diersoorten. Zo kun je op de langere termijn de ontwikkeling van populaties in de gaten houden. Verantwoordelijkheid en vakmanschap, daar draait het om.

Als jager wil je de biodiversiteit stimuleren door zoveel mogelijk soorten planten en dieren de ruimte te geven om goed te gedijen. En als de wildstand het toelaat, kun je in het jachtseizoen met de hond en het geweer op pad. Voor dag en dauw erop uit, de natuur in en de wereld zien ontwaken. Dat is misschien wel het mooiste. Al is het natuurlijk fantastisch om thuis te komen met een mooi stukje scharrelvlees.

Reeën, wilde zwijnen en ganzen worden in Nederland bejaagd, omdat zij op sommige plekken te talrijk zijn en daarom schade veroorzaken aan de natuur of landbouwgewassen en de kans op ongevallen in het (lucht)verkeer sterk toeneemt. Wij jagers krijgen in zo'n geval de opdracht om een aantal dieren uit de populatie te nemen. Hoe mooi is het wanneer het vlees van deze dieren duurzaam kan worden benut.

Dorien van Dijk
Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging
Reageren? dorien.vandijk@jagersvereniging.nl

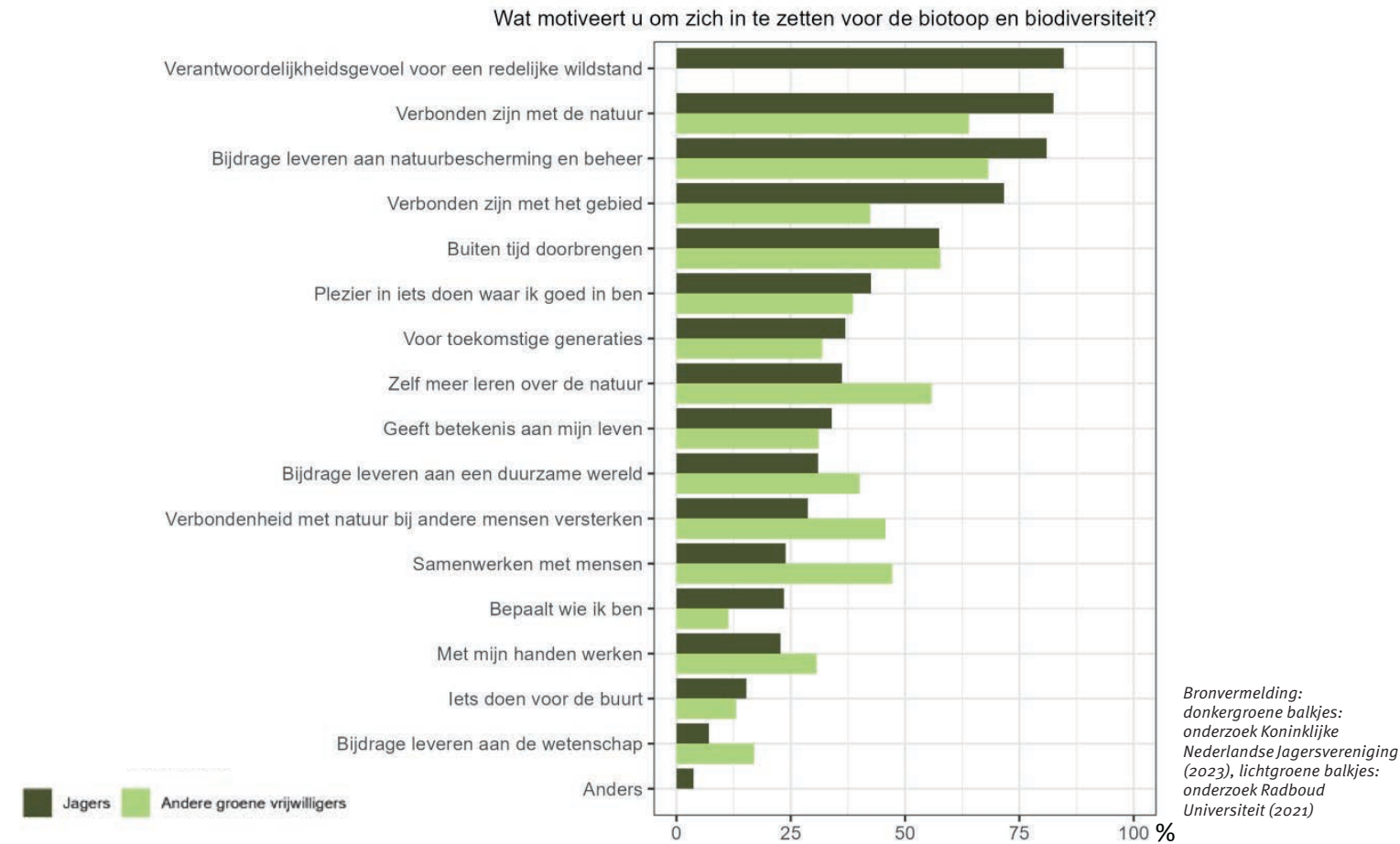
© Anoeska Vermeij

Feitelijke onderbouwing essentieel

De afdeling ecologie heeft in 2023 zeer waardevolle onderzoeken uitgevoerd. Daarnaast heeft team ecologie voor een belangrijk deel bijgedragen aan de feitelijke onderbouwingen die werden gevraagd voor het kort geding en de bodemprocedure tegen de Staat. Daarnaast wordt volop ingezet op de erkenning van de wildtellingen door WBE's.

Staat van instandhouding

In 2023 zijn diverse onderzoeken uitgevoerd waaruit blijkt dat de staat van instandhouding van algemene soorten zoals de haas niet wordt getoetst aan de criteria in de Nederlandse wet en internationale verdragen. Nergens in Europa worden zulke onhaalbare doelen gesteld en zelfs ernstig bedreigde diersoorten zoals de hamster genieten minder bescherming dan algemene soorten. Uit het nachtonderzoek blijkt bovendien dat de hazenstand in Nederland enorm onderschat wordt doordat schattingen gebaseerd zijn op dagtellingen terwijl hazen nacht- en schemeractief zijn. Deze argumenten zijn toegelicht voor de rechtbank in Den Haag tijdens de bodemzitting tegen de jachtsluiting van haas en konijn. Ook tijdens het werkbezoek van de minister voor Natuur en Stikstof in Arnhem en werkbezoeken van ambtenaren van het ministerie van LNV

hebben we laten zien dat het goed gaat met de wildsoorten in Nederland.

Erkenning WBE tellingen

In 2023 heeft de Jagersvereniging belangrijke stappen gezet in de verdere professiona-

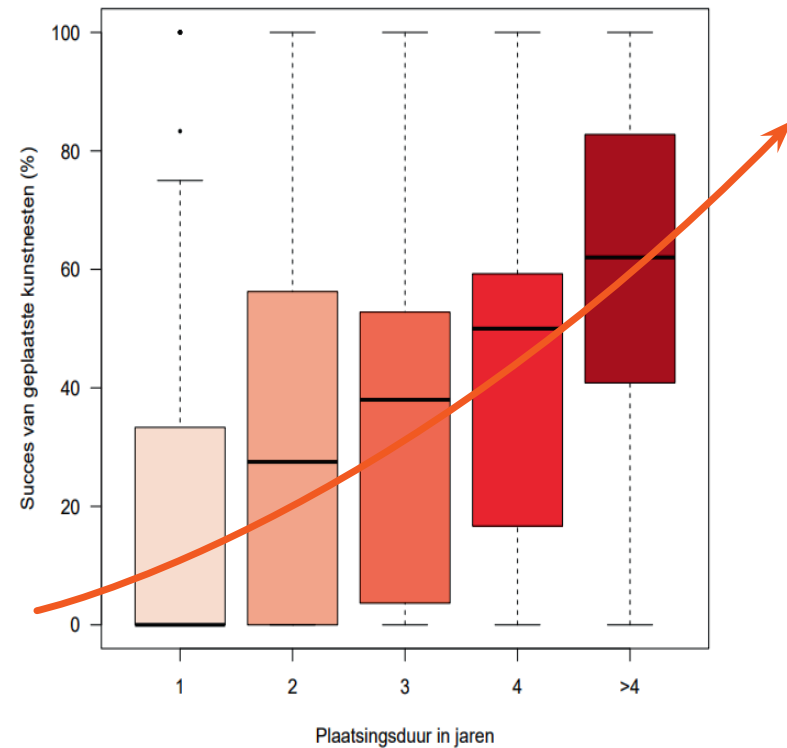
lisering en erkenning van de wildtellingen door WBE's. Tellers zijn dit jaar op pad gegaan met onze nieuwe handleiding voor jaarstellingen, waarin de feedback van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is verwerkt. Dankzij de samenwerking binnen

de werkgroep tellen van de Jagersvereniging waarin alle provinciale afdelingen zijn vertegenwoordigd, de bijdrage van de SJN en de afstemming met de NOJG, kan de nieuwe handleiding rekenen op brede steun onder jagend Nederland.

In 2023 is ook een start gemaakt met de validatie van de wildtellingen door het CBS. Het project waarbij de naast het CBS en de Jagersvereniging ook de Zoogdiervereeniging en de ambtelijk vertegenwoordigers van de FBE's zijn betrokken is in december van start gegaan onder begeleiding van hogeschool Van Hall Larenstein.

Biotoopverbetering
Onderzoek van de Jagersvereniging laat zien dat jagers zich, meer nog dan andere groene vrijwilligers, verbonden voelen met de natuur en verantwoordelijkheid nemen

voor de biotoop en de biodiversiteit. De bij wet vastgelegde verantwoordelijkheid onder het jachtregime is de belangrijkste stimulans voor jagers om zich in te zetten voor een redelijke wildstand (zie grafiek pag. 19). De Jagersvereniging onderzocht in 2023 samen met het internationale Waterfowlers' Netwerk hoe het plaatsen van broedkorven het nestsucces van wilde eenden bevordert. De resultaten tonen het belang dat jagers zich elk jaar opnieuw inzetten voor de wilde eend, want hoe langer de kunstnesten worden geplaatst, des te hoger het nestsucces.

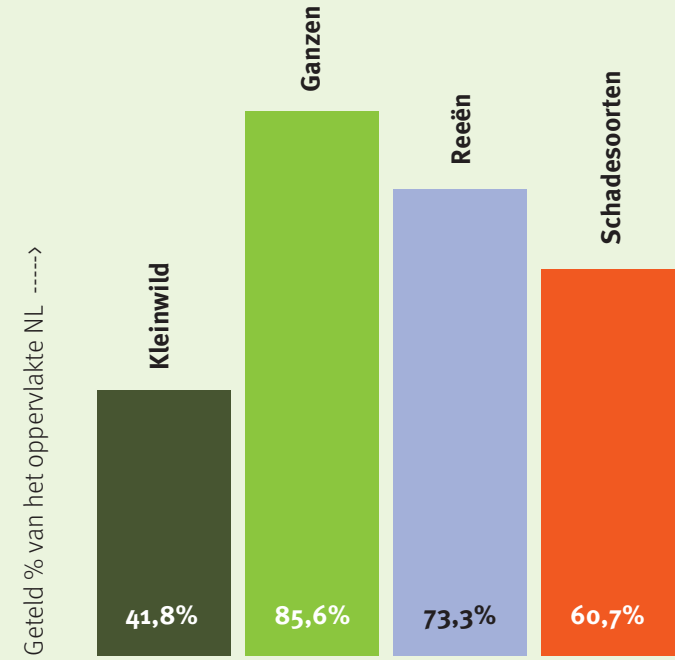
Jagers zien, tellen en registreren jaarlijks miljoenen dieren

Jagers tellen ieder jaar de wilde dieren in hun veld. Er zijn verschillende tellingen:

- de kleinwildtellingen (konijn, haas, fazant, duif en wilde eend)
- de reeëntelling
- de ganzentelling
- de grofwildtelling

Dankzij het fijnmazig netwerk van de 280 wildbeheereenheden in Nederland wordt jaarlijks door jagers op een heel groot oppervlak van ons land geteld. Door dit jaarlijks op dezelfde tijd op dezelfde manier te doen, ontstaat een goed beeld van de wildstand. In 2023 werden er 2.208.499 individuele waarnemingen van in het wild levende dieren geregistreerd in het Faunaregistratiesysteem!

Alle tellingen worden geregistreerd in het Faunaregistratiesysteem. Hieronder enkele cijfers van 2023 (NB: de cijfers van Zuid-Holland en een deel van Noord-Holland zijn hierin niet meegenomen, omdat deze in een ander registratiesysteem worden bijgehouden).

VERANTWOORDELIJKHEID
ONDER HET JACHTREGIME IS DE
BELANGRIJKSTE STIMULANS

JAGERS VOELEN ZICH MEER
VERBONDEN
MET DE NATUUR EN HET GEBIED

JAGERS HEBBEN
EEN ZEER STERKE
INTRINSIEKE MOTIVATIE

BIJDRAGE WETENSCHAP
BEGINT MET ERKENNING
INZET JAGERS

Steeds vaker ondersteuning vooraf

Juridische ondersteuning van leden, provinciale afdelingen en WBE's vindt plaats op veel verschillende dossiers. In 2023 zorgde de op handen zijnde invoering van de Omgevingswet voor de nodige perikelen. Daarnaast was niet alleen advocatenbureau Stibbe druk met de Bodemprocedure tegen de Staat, ook onze eigen juridische afdeling heeft veel tijd en inzet gepleegd in een zo goed mogelijke onderbouwing en ondersteuning van advocatenkantoor Stibbe.

Omgevingswet

Na jaren van uitstel zou de Omgevingswet (Ow) per 1 januari 2024 dan toch echt in werking treden. Veel individuele leden en wildbeheereenheden (WBE's) stelden in de aanloop hier naartoe vragen over de overgang van de Wet natuurbescherming naar de nieuwe Ow. Juristen van de vereniging hebben tal van leden wegwijs gemaakt in de nieuwe wetstructuur. Verder traden ze veelvuldig in overleg met decentrale overheden, en waren ze bijvoorbeeld te gast voor het geven van een lezing op de politieacademie. Daarnaast werden de antwoorden op de veel gestelde vragen op de website en formulieren geactualiseerd. Het was even wennen aan de nieuwe begrippen. Zo maakte de jachtakte plaats voor de *omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit*.

Verlengingsperikelen

Alle jachtaktehouders dienen hun akte te verlengen bij de afdeling Korpscheftaken van politie in hun regio. Het betreft een jaarlijks terugkerende operatie. Dit jaar kwam daar als complicatie bij dat de politie

de systemen moest aanpassen in voorbereiding op de overgang naar de nieuwe Ow. Het gevolg was onder meer dat er aanzienlijke vertraging ontstond in de afhandeling van nieuwe aanvragen in de loop van 2023. Hiermee samenhangende problemen moesten via onze afdeling en in samenspraak met de afdelingen belangenbehartiging en communicatie, de politie en het Ministerie van Justitie en Veiligheid het hoofd worden geboden. De dienstverlening van de politie staat onder druk, naar eigen zeggen primair als gevolg van capaciteitsgebrek. Het advies van de Commissie Wet wapens en munitie (WWM) in hun rapport van 2022 om toe te werken naar een digitale meerjarige jachtakte zou hierin verlichting kunnen brengen, maar zover is het nog niet.

Focus op opbergvoorschriften

Aan de jachtakte zijn tal van voorschriften verbonden. Zo dienen wapens en munitie gescheiden van elkaar te worden opgeborgen. Duidelijk werd dat met name bepaalde eenheden van politie hun beleid ten

aanzien van de reactie op geconstateerde onregelmatigheden in de naleving van de opbergvoorschriften hebben aangescherpt. In 2023 werd vaker gekozen voor een maatregel, waarbij de jachtakte van de betrokkene werd ingetrokken.

Deze rigide benadering - zonder noodzaak - kan schrijnende gevolgen hebben voor de jager, die ook gewoon een burger is. Wanneer maatregelen tot onevenredige gevolgen voor het individu, dan wel onwerkbaar praktijksituaties dreigden te leiden, legden we de zaak voor aan de bestuursrechter. Voor zover de rechtspraak de huidige benadering toelaatbaar acht, streven we ook in de lobby nadrukkelijk(er) naar het terugbrengen van de menselijke maat. Omdat we het belang van een veilige omgang met wapens uiteraard volledig onderschrijven, zet de afdeling juridische zaken echter vooral in op preventie en bewustwording onder de jagers zelf. Dat deden we onder meer door het geven van presentaties en het schrijven van bijdragen in ons blad de Jager.

Dossier wildlijst

"Is het nog zinvol om jachthuurovereenkomsten af te sluiten met het oog op de ontwikkelingen rondom de (voorgenomen) inperking van de wildlijst?" Het is een van de tientallen vragen die dagelijks aan onze afdeling worden voorgelegd. Ons antwoord: zeker wel! Jacht vormt nog altijd de basis voor duurzaam faunabeheer in Nederland. De begrijpelijke bezorgdheid onder onze achterban heeft te maken met recente inbreuken op het jachtrecht. De Bodemprocedure tegen het besluit van de Minister om

de jacht op het haas in Groningen, Utrecht en Limburg en konijn in heel Nederland te sluiten, bracht daarin nog niet de gehoopte verandering. Wel heeft de aandacht voor de procedure geleid tot nieuwe inzichten, die worden meegenomen in de door de minister toegezegde stelselherziening faunabeheer. Dit dossier heeft ook bij de juridische afdeling topprioriteit.

Aandacht voor de regio

Juridisering van het faunabeleid in Nederland leidt er bovendien toe dat provinciale ontheffingen op basis van een faunabeheerplan steeds vaker sneuvelen in de rechtszaal. De belangrijkste oorzaak lijkt het gebrek aan onderbouwingen van beheermogelijkheden door de overheid. Die kiest voor de moeilijke weg door de uitzondering voor beheer en schadebestrijding van soorten tot regel te verheffen. In navolging van de gebiedsgerichte benadering vanuit het ministerie, investeerden wij onverminderd in de provinciale organisatie, door vanuit het landelijk bureau de WBE's en afdelingsbesturen te begeleiden en ondersteunen. We zetten waar mogelijk nadrukkelijker in op het leveren van inhoudelijke bijdragen vooraf, dus bij de totstandkoming, inkleuring en uitvoering van provinciaal beleid en faunabeheerplannen.

Ons doel is om ook in de provincie te blijven streven naar een duurzaam en evenwichtig faunabeheer. Onze WBE's en Afdelingsbesturen spelen daarin een cruciale rol.

Jagersvereniging financiën

De Jagersvereniging draait bijna helemaal op de contributies die de leden betalen. De vereniging stond in 2023 wel voor de vraag ‘hoe de rechtszaak te financieren’. Hiervoor werd een donatiecampagne gestart. Dit leverde 274.00,- euro op!

De contributie bedroeg in 2023 185,- euro per persoon. Eerstejaars cursisten in de jachtopleiding waren vrijgesteld van contributie. Jongeren (t/m 25 jaar) en leden na het eerste jaar van hun jachtopleiding betaalden 92,50 euro. De contributie voor Wildbeheereenheden bedroeg 462,50 euro. Gezamenlijk brachten zij in 2023 een bedrag van 3,6 miljoen euro op.

De rechtszaak

Met de donatiecampagne voor Behoud van de Jacht, bedoeld voor De rechtszaak Wildlijst werd in totaal € 274.000 bijeengebracht. Voor De rechtszaak Wildlijst werd in 2023 € 176.000 uitgegeven. Met de uitgaven hiervoor in 2022 kwam daarmee het totaal aan juridische kosten voor deze rechtszaak uit op € 525.000.

Positief saldo

In totaal heeft de Jagersvereniging in 2023 bijna 3,9 miljoen euro uitgegeven. Met de inkomsten van 3,94 miljoen euro leidde dat tot een positief saldo van baten en lasten van 46.733 euro. De financiële baten en lasten waren rond € 62.500. Uiteindelijk kon hiermee een bedrag van € 109.261 worden toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Financieel op orde

De Jagersvereniging heeft een eigen vermogen per eind 2023 van rond 1,9 miljoen euro. Conform een besluit van de Algemene Ledenvergadering in 2007 en 2021 moet zijn dat de vereniging bij beëindiging haar verplichtingen naar schuldeisers en personeel fatsoenlijk kan nakomen. Daar voldeed de Jagersvereniging met het huidige eigen vermogen aan, terwijl ons ook een kas voor onvoorziene omstandigheden ter beschikking stond.

Het ledenaantal van de Jagersvereniging nam in 2023 toe tot 21.254 leden, met name dankzij de aanwas van meer cursisten.

Lidvorm	2-1-'22	2-1-'23	2-1-'24
Algemeen	17.687	17.529	17.417
2e -jrs. cusist	770	871	846
Jongeren <26 jr.	604	627	665
Inwonend gezinslid	834	849	868
WBE	276	277	274
Cursist	1.052	1.023	1.184
	21.223	21.176	21.254

De personeelsbezetting was eind 2023 23,7 FTE, zijnde 29 medewerkers.

- Directeur 1
- Belangenbehartiging landelijk 2
- Belangenbehartiging regionaal 6
- Ecologie 3
- Communicatie/ marketing 3
- Redactie De Jager 3
- Juridische Zaken 4
- Finance & Ledenservice 4
- Personeelszaken/HR 1
- Facilitaire dienst 1
- Administratie 1

AANGEVRAAGDE INFORMATIE-
EN PR-PAKKETTEN:

204

VERSTUURDE PAKKETTEN VOOR
KINDERSPREEKBEURTEN:

30

ONTVANGEN
TELEFOONTJES:

5.600

BINNENGEKOMEN E-MAILS OP
INFO@JAGERSVERENIGING.NL :

5.200

WE KONDEN

550

ZILVEREN SPELDJES UITREIKEN VOOR EEN

20-jarig

LIDMAATSCHAP

WE REIKTEN

240

GOUDEN SPELDJES UIT VOOR EEN

40-jarig

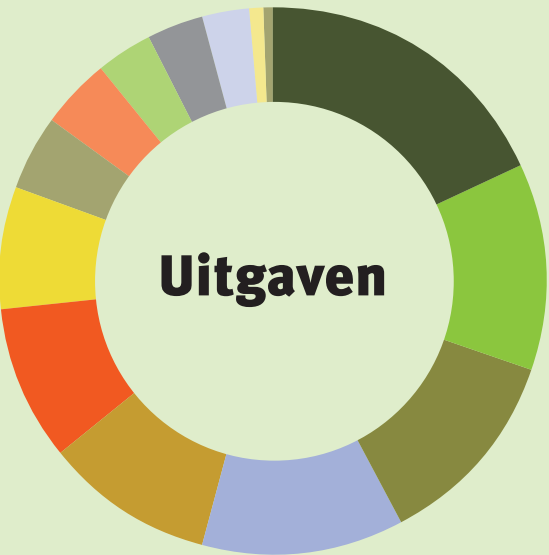
LIDMAATSCHAP

Inkomsten

● Inkomsten (contributies)	3.602.274
● Overige inkomsten (donaties, etc.)	340.809

Totaal **3.943.083**

Uitgaven

● Belangenbehartiging (provinciaal)	713.800
● Communicatie	470.000
● Belangenbehartiging (landelijk)	468.200
● Bedrijfsvoering	461.000
● Verenigingsblad De Jager	396.400
● Juridische advisering	349.500
● Ecologie	287.800
● Rechtszaak (Bodemprocedure Staat)	176.000
● Ledenservice	153.400
● Landelijke besturen (LR, LB, RvA)	133.600
● Administratiekosten	130.700
● Huisvestingskosten	107.300
● Accountants-, advies- en algemene kosten	31.000
● Afschrijvingskosten	17.650

Totaal **3.896.350**

Baten & lasten

Saldo inkomsten en uitgaven	46.733
Financiële baten en lasten	62.528

Operationeel resultaat **109.261**

Vrijval bestemmingsreserves	0
Toevoeging Algemene Reserve	109.261

Contributie 2023

Gewoon lid	185,00
Jeugd (<18jaar), crs2, jong (t/m 25j), gezinslidmaatschap	95,50
Cursist	gratis
WBE	462,50

Het publieksjaarverslag is een uitgave van de:

Koninklijke Nederlandse jagersvereniging

Postbus 1165

3800 BD Amersfoort

T 033-4619841

E info@jagersvereniging.nl

Volg ons ook op:

Concept en tekst

Afdeling communicatie & marketing

Fotografie

Shutterstock, Robert Jan Asselbergs, Anoeska Vermeij, Getty Images, iStockphoto, Outdoor Photography, Anoeska van Slegtenhorst, Picasa, e.a.

Ontwerp en opmaak

ZeeDesign

© Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of wel andere wijze dan ook de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Balans in de natuur

